

mgr inż. Tadeusz Cisek¹⁾

Interpretacja przepisów przeciwpożarowych w praktyce

Zawiłość i niejednoznaczność obowiązujących w naszym kraju przepisów przeciwpożarowych wydanych przez ministrów związanych z budownictwem, jak i ministra spraw wewnętrznych spędza często sen z oczu projektantów, rzeczoznawców ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych, wykonawców i inwestorów. Przez wiele lat w przypadkach wątpliwych była możliwość zwrócenia się o opinię do Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej. Opinie te, pomimo że nie stanowiły oficjalnej wykładni prawa, były powszechnie stosowane i przestrzegane.

Proces inwestycyjny dotyczy często obiektów skomplikowanych i wymaga szybkich decyzji podejmowanych przez projektanta i jego doradcę, którym jest rzeczoznawca ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych. W praktyce prawidłowość przyjętych rozwiązań weryfikowana jest po ukończeniu budowy przez komendanta miejskiego lub powiatowego Państwowej Straży Pożarnej, zarówno pod względem przepisów przeciwpożarowych, jak i budowlanych.

Należy zaznaczyć, że interpretacja tych samych rozwiązań może być różna w różnych częściach kraju – od ich akceptacji do zgłoszenia sprzeciwu, co uniemożliwia oddanie obiektu do użytkowania, narażając czasami inwestora na znaczne straty. **Niestety nie istnieje formalno-prawna procedura pozwalająca na skonsultowanie rozwiązań projektowych, w fazie koncepcji i projektu budowlanego, z komendą miejską lub powiatową Państwowej Straży Pożarnej, wydającą opinię decydującą o możliwości użytkowania obiektu.** Jest więc bardzo duże zapotrzebowanie na oficjalne interpretacje obowiązujących przepisów w formie opinii ministra odpowiedzialnego

za ich wydanie oraz wyroków sądowych przynajmniej opinii Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej. Jako niezwykle cenną należy uznać inicjatywę **Senatora RP Józefa Zająca** mającą na celu uzyskanie oficjalnych odpowiedzi na oświadczenia skierowane do odpowiedniego ministra.

W artykule zacytuję i skomentuję oświadczenie Senatu RP i uzyskaną odpowiedź, dotyczącą istotnych i budzących wątpliwości zapisów w rozporządzeniu ministra infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jednolity: Dz.U. 2015 r., poz. 1422 z późn. zm.), określonym w dalszej części artykułu jako Wt.

Na 73. posiedzeniu Senatu 14 lutego 2019 r. Senator Józef Zając, w złożonym oświadczeniu skierowanym do Ministra Inwestycji i Rozwoju Jerzego Kwiecieńskiego, zadał następujące pytania dotyczące rozporządzenia Wt:

1) czy przepis zawarty w §2 ust. 5, który brzmi: *przepisy rozporządzenia odnoszące się do budynku o określonym przeznaczeniu stosuje się także do każdej części budynku o tym przeznaczeniu* oznacza, iż części budynku stanowiące odrębne strefy pożarowe mogą spełniać różne wymagania wynikające z rozporządzenia Wt w zależności od ich wysokości, bez konieczności spełnienia wymagań wynikających z §210? Przykładem są części jednego budynku stanowiące odrębne strefy pożarowe, usytuowane na wspólnej płycie garażowej. Czy część budynku zakwalifikowana jako średniowysoka lub niska powinna spełniać wymagania rozporządzenia, tak jak część zakwalifikowana jako wysoka i nie ma konieczności traktowania tych części jako odrębnych budynków?

2) w rozporządzeniu Wt w §221 ust. 1 określono wymagania techniczne dla lekkiego dachu nad pomieszczeniem zagrożonym wybuchem, który powinien być wykonany z materiałów

co najmniej trudno zapalnych, natomiast w obowiązującej normie PN-B-02431-1:1999 w pkt. 2.3.1. wymaga się, aby lekki strop (dach) nad pomieszczeniem zagrożonym wybuchem, jakim jest kotłownia gazowa, wykonany był z materiałów niepalnych. Czy przyjmowane w procesie projektowania przez projektantów i rzeczoznawców ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych zasady, że w przypadku takich sprzecznych zapisów przyjmuje się jako nadrzędne przepisy rozporządzenia, są poprawne?

3) czy uzasadniona jest obawa, wyrażana obecnie przez projektantów i rzeczoznawców ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych, że zastosowanie drewna do wykonania głównej konstrukcji nośnej budynku oraz innych elementów budowlanych, w przypadku których wymaga się spełnienia odporności ogniowej R lub REI, a niebędących oddzieleniem przeciwpożarowym, spotka się z negatywnym stanowiskiem organów Państwowej Straży Pożarnej na etapie projektowania i odbioru budynków, pomimo zaprojektowania zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi. Chodzi o zapisy zawarte w dziale VI *Bezpieczeństwo pożarowe*, a przede wszystkim w rozdziale 2 *Odporność pożarowa budynków* i w obowiązującej, zgodnie z §204 ust. 4 Wt, normie PN-EN1995 – Eurokod 5 *Projektowanie konstrukcji drewnianych*.

Odpowiedź ministra inwestycji i rozwoju brzmi:

Odpowiadając na pierwsze z pytań należy wskazać, iż §2 ust. 5 rozporządzenia Wt odnosi się do konieczności spełnienia wymagań rozporządzenia w zakresie określonego przeznaczenia budynku, również w zakresie każdej części budynku o danym przeznaczeniu. Przepis §6 rozporządzenia Wt określa jak powinno się mierzyć wysokość budynku, która służy do przyporządkowania budynkowi odpowiednich wymagań wynikających z przedmiotowego rozpo-

¹⁾ PROTECT Tadeusz Cisek i Wspólnicy; rzeczoznawca ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych; t.cisek@protect.pl

rzędzenia. Zgodnie z §8 rozporządzenia Wt, w celu określenia wymagań technicznych i użytkowych, wprowadzono następujący podział budynków na grupy wysokości:

1) niskie (N) – do 12 m włącznie nad poziomem terenu lub mieszkalne o wysokości do 4 kondygnacji nadziemnych włącznie;

2) średniowysokie (SW) – ponad 12 m do 25 m włącznie nad poziomem terenu lub mieszkalne o wysokości ponad 4 do 9 kondygnacji nadziemnych włącznie;

3) wysokie (W) – ponad 25 m do 55 m włącznie nad poziomem terenu lub mieszkalne o wysokości ponad 9 do 18 kondygnacji nadziemnych włącznie;

4) wysokościowe (WW) – powyżej 55 m nad poziomem terenu.

Jednocześnie, należy mieć na uwadze fakt, iż §210 rozporządzenia Wt dopuszcza możliwość traktowania wydzielonych ścianami oddzielenia przeciwpożarowego w pionie – od fundamentu do przekrycia dachu części budynku, jako odrębne budynki. Dodatkowo, tabela zawarta w §212 ust. 2 rozporządzenia Wt określa wymaganą klasę odporności pożarowej budynku, zaliczanego do jednej kategorii ZL, w zależności od grupy wysokości, do której został przyporządkowany. Klasę odporności pożarowej budynków PM oraz IN należy wyznaczać w oparciu o tabelę zawartą w §212 ust. 4 rozporządzenia Wt.

W przypadku, gdy kondygnacje budynku wielokondygnacyjnego są zaliczane do różnych kategorii ZL lub PM, klasy odporności pożarowej określa się dla poszczególnych kondygnacji odrębnie, zgodnie z zasadami zawartymi w §212 ust. 2–4 rozporządzenia Wt (§212 ust. 6 rozporządzenia Wt).

W myśl §212 ust. 7 rozporządzenia Wt, klasa odporności pożarowej części budynku, nie powinna być niższa od klasy odporności pożarowej części budynku położonej nad nią, przy zastrzeżeniu, iż dla części podziemnej nie powinna ona być niższa niż „C”.

Odnosząc się do drugiej kwestii, poruszonej w oświadczeniu Senatora Józefa Zająca, należy podkreślić, iż Polskie Normy powoływane w przepisach prawnych zawierają wiedzę techniczną, o której mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2018 r. poz. 1202 z późn. zm.), zwanej dalej Pb, mającą istotne znaczenie dla spełnienia przez obiekty budowlane wymagań podstawowych, a w konsekwencji zapewnienie bezpieczeństwa użytkowania tych obiektów.

Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1483), stosowanie Polskich Norm jest dobrowolne. Natomiast ich powołanie w przepisach techniczno-budowlanych, w tym w Załączniku nr 1 do rozporządzenia Wt czyni je, w całości lub w stosowanym zakresie powołania, integralną częścią przepisu, w którym zostały powołane. Oznacza to, że obowiązek stosowania reguł technicznych zawartych w określonych normach wynika z przywołania ich w tekstach przepisów prawa.

Ponadto, należy zauważyć, iż §221 rozporządzenia Wt zawiera wymagania dla pomieszczeń zagrożonych wybuchem, określając m.in., iż nad przedmiotowym pomieszczeniem należy stosować lekki dach, wykonany z materiałów co najmniej trudno zapalnych. Niemniej jednak należy wskazać, iż w załączniku nr 1 do rozporządzenia Wt nie wskazano normy odnoszącej się do przepisu §221 rozporządzenia Wt.

Ustosunkowując się do kwestii, dotyczących negatywnych stanowisk organów Państwowej Straży Pożarnej (PSP) w zakresie stosowania drewna w elementach budowlanych budynków, z informacji uzyskanych z Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej wynika, iż organy PSP nie powinny kwestionować możliwości projektowania i wykonywania z drewna głównej konstrukcji nośnej budynków oraz

innych elementów budowlanych niebędących ścianami i stropami oddzielenia przeciwpożarowego, jeżeli spełnione są wymagania przepisów techniczno-budowlanych, w szczególności dotyczące klas odporności ogniowej oraz stopnia rozprzestrzeniania ognia.

Dodatkowo należy wskazać, że zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 1 Pb, do podstawowych obowiązków projektanta należy opracowanie projektu budowlanego w sposób zgodny z wymaganiami ustawy, ustaleniami określonymi w decyzjach administracyjnych dotyczących zamierzenia budowlanego, obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej. Projektowanie stanowi jedną z działalności polegającej na wykonywaniu samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie, czyli obejmującej dokonywanie fachowej oceny zjawisk technicznych lub samodzielne rozwiązywanie zagadnień architektonicznych i technicznych oraz techniczno-organizacyjnych (art. 12 ust. 1 Pb). Dlatego też, tam gdzie norma prawna nie zawiera precyzyjnych wytycznych, to projektant, uwzględniając specyfikę projektowanego obiektu budowlanego w oparciu o wiedzę techniczną oraz posiadane kwalifikacje i doświadczenie zawodowe, dokonuje fachowej oceny i proponuje najlepsze, w swojej ocenie, rozwiązania.

Odpowiedź uzyskana na pierwsze pytanie nie jest niestety jednoznaczna. Stosowaną dość powszechnie praktyką jest przyjmowanie dla części budynku, będących odrębnymi strefami pożarowymi, wymagań wynikających z przeznaczenia tych części, liczby kondygnacji (wysokości), co czasami (niesłusznie moim zdaniem) nie jest akceptowane przez komendy miejskie i powiatowe Państwowej Straży Pożarnej.

Przytoczone fragmenty dokumentów dostępne są na stronie: <https://www.senat.gov.pl/sklad/senatorowie/nowe-oswiadczenia-senatorskie,27,9.html>.

Partner działu:

PROMAT TOP Sp. z o.o.
www.promatop.pl

Promat